

Bijlage 1: Maatregelen in het Nationaal Programma Circulaire Economie

Bijlage bij Kamerbrief 'Toezegging omtrent overzicht van maatregelen voor een circulaire economie' :

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
Algemene maatregelen							
H1	Tabel 1	We maken begin 2023 een plan van aanpak om te komen tot concrete nationale doelen en bespreken dit actief met onze stakeholders.	Algemene maatregelen	Voortzetting en intensivering van beleid			
H1	Tabel 1	We werken zinvolle concrete doelen uit voor milieu-impact (klimaat, milieuvervuiling, biodiversiteit) voor 2030 met doorkijk naar 2050. Hierbij onderzoeken we hoe de koppeling tussen de milieu-impact en grondstoffenvoetafdruk gemaakt kan worden. Daarnaast nemen we mee in hoeverre de doelen die per productgroep zijn opgesteld bijdragen aan de beoogde nationale doelen voor 2030.	Algemene maatregelen	Voortzetting en intensivering van beleid			
H1	Tabel 1	We werken zinvolle concrete nationale circulariteitsdoelen uit voor 2030 met een doorkijk naar 2050 voor: -Vermindering van grondstoffengebruik: reductie van de grondstoffenvoetafdruk. -Substitutie: verhoging gebruik van secundaire en duurzame biograndstoffen. We verkennen de instelling van een verplicht aandeel niet-fossiele koolstof voor polymeerproducenten vanaf 2027, oplopend naar 55% in 2030. -Levensduurverlenging. -Hoogwaardige verwerking.	Algemene maatregelen	Voortzetting en intensivering van beleid			
H1	Tabel 1	We zetten ons in om het uitwerken van de veilige operationele ruimte, dus binnen de planetaire grenzen, prominenter op de Europese agenda te krijgen en dragen bij aan de operationalisering hiervan.	Algemene maatregelen	Voortzetting en intensivering van beleid			

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H1	Tabel 1	We onderzoeken in hoeverre de nieuw geformuleerde nationale doelen kunnen worden toebedeeld aan sectoren, ketens en of productgroepen.	Algemene maatregelen	Voortzetting en intensivering van beleid			
1. Maatregelen op het gebied van het verminderen van grondstoffengebruik							
H2.1.1	Tabel 2	We verkennen het beter beprijzen van milieuschade (EU-brede aanpak). De inzet zal daarbij zijn om op nationaal en Europees niveau te zoeken naar en gebruik te maken van mogelijkheden voor het beter beprijzen van milieuvervuiling, het verder beprijzen van primair grondstoffengebruik en – in overeenstemming met de afvalhiërarchie – beprijzen van activiteiten die het hoogwaardig benutten van grondstoffen belemmeren. Dit sluit aan bij de Europese ambitie om het principe 'de vervuiler betaalt' te integreren in beleid.	Maatregelen op het gebied van het verminderen van grondstoffengebruik	Nieuwe maatregel		x	
H2.1.1	Tabel 2	Primaire fossiele grondstofheffing: op nationaal en Europees niveau verkennen we de mogelijkheden om het niet-energetische gebruik van primaire fossiele grondstoffen te belasten om zo de markt voor secundaire grondstoffen te stimuleren.	Maatregelen op het gebied van het verminderen van grondstoffengebruik	Nieuwe maatregel		x	
H2.1.1	Tabel 2	We voeren een verkenning uit naar mogelijkheden om burgers aan te zetten tot minder consumeren.	Maatregelen op het gebied van het verminderen van grondstoffengebruik	Nieuwe maatregel			x
H2.1.1	Tabel 2	We gaan, waar mogelijk en relevant, in reeds bestaande subsidieregelingen sturen op circulariteit, op basis van de uitkomsten van een door IenW en EZK uitgevoerde verkenning.	Maatregelen op het gebied van het verminderen van grondstoffengebruik	Nieuwe maatregel			x

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H2.1.1	Tabel 2	We geven nadere uitwerking aan de mogelijke doelstelling voor reductie van de grondstoffenvoetafdruk gekoppeld aan reductie van de milieu-impact: op basis van scenariostudies en verkenning naar mogelijke aansluiting bij reductievoorstel binnen de EU taxonomie van 50 procent in 2030 en 75 procent in 2050.	Maatregelen op het gebied van het verminderen van grondstoffengebruik	Nieuwe maatregel			
2. Maatregelen op het gebied van substitutie van grondstoffen							
H2.1.2	Tabel 3	We zetten ons ervoor in om voor steeds meer producten Europeesrechtelijke minimeisen aan duurzaamheid te stellen, inclusief een verplicht percentage recyclelaaf of duurzame biograndstoffen. Dit doen we via de ESPR (uit te werken voor specifieke productgroepen, startend met prioritaire productgroepen), of via sectorale regelgeving (zoals de verpakkingenrichtlijn).	Maatregelen op het gebied van substitutie van grondstoffen	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H2.1.2	Tabel 3	We werken aan het implementeren van duurzaamheidscriteria voor de productie van duurzame biograndstoffen.	Maatregelen op het gebied van substitutie van grondstoffen	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H2.1.2	Tabel 3	We werken de Routekaart Nationale Biograndstoffen uit om de beschikbaarheid van duurzame biograndstoffen uit Nederland te vergroten.	Maatregelen op het gebied van substitutie van grondstoffen	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H2.1.2	Tabel 3	We verkennen het stimuleren van duurzame CCU-toepassingen (carbon capture utilisation) in producten en productieprocessen.	Maatregelen op het gebied van substitutie van grondstoffen	Nieuwe maatregel			x
H2.1.2	Tabel 3	We verkennen of het duurzaamheidskader biograndstoffen verbreed kan worden naar voedsel, voer, textiel en papier.	Maatregelen op het gebied van substitutie van grondstoffen	Nieuwe maatregel			

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
3. Maatregelen op het gebied van levensduurverlenging							
H2.1.3	Tabel 4	We zetten ons in voor een ESPR met vergaande mogelijkheden voor circulair ontwerp van producten ten behoeve van levensduurverlenging, demonteerbaarheid en repareerbaarheid.	Maatregelen op het gebied van levensduurverlenging	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H2.1.3	Tabel 4	In het Circulair Materialenplan nemen we ketenplannen voor verschillende materiaalstromen op, waarin alle fases van een materiaal in de kringloop zijn beschreven: van beter ontwerpen tot verwerking.	Maatregelen op het gebied van levensduurverlenging	Voortzetting en intensivering van beleid			
H2.1.3	Tabel 4	We ondersteunen circulair ontwerpen met de opbouw en bestendiging van het CIRCONNECT en CIRCO hubs in 2023 en verkennen de continuering daarvan.	Maatregelen op het gebied van levensduurverlenging	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H2.1.3	Tabel 4	We gaan Milieu Centraal subsidiëren voor de uitvoering van het kaderprogramma Duurzaam Consumeren om zo onafhankelijke voorlichting te geven richten burgers om duurzaam en circulair handelingsperspectief te vergroten.	Maatregelen op het gebied van levensduurverlenging	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H2.1.3	Tabel 4	We bieden specifieke uitkeringen aan gemeenten voor circulaire ambachtscentra met als doel een landelijk dekkend netwerk van circulaire ambachtscentra in 2030.	Maatregelen op het gebied van levensduurverlenging	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H2.1.3	Tabel 4	We gaan een handreiking opstellen voor milieustraten om beter te kunnen beoordelen wanneer er sprake kan zijn van voortgezet gebruik van afgedankte producten.	Maatregelen op het gebied van levensduurverlenging	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H2.1.3	Tabel 4	We subsidiëren de professionele ondersteuning van vrijwilligers op het gebied van reparatie (repaircafés).	Maatregelen op het gebied van levensduurverlenging	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H2.1.3	Tabel 4	Samen met Techniek Nederland ontwikkelen we een reparatieregister waar consumenten gecertificeerde reparateurs kunnen vinden.	Maatregelen op het gebied van levensduurverlenging	Nieuwe maatregel			x
H2.1.3	Tabel 4	We zetten in op duidelijke wettelijke eisen voor de onderbouwing van duurzaamheidsclaims via het Europese Green claims voorstel, zodat greenwashing aan banden kan worden gelegd.	Maatregelen op het gebied van levensduurverlenging	Nieuwe maatregel	x		

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H2.1.3	Tabel 4	We verkennen de mogelijkheid (op EU- of nationaal niveau) om retailers te verplichten een steeds groter aandeel tweedehands producten aan te bieden.	Maatregelen op het gebied van levensduurverlenging	Nieuwe maatregel			
4. Maatregelen op het gebied van hoogwaardige verwerking							
H2.1.4	Tabel 5	We hanteren als rijk de circulaire en klimaatneutrale criteria voor inkopen beter en strikter. Waar nodig en mogelijk zorgen we voor het verder ontwikkelen van de benodigde criteria (zie ook 4.4).	Maatregelen op het gebied van hoogwaardige verwerking	Voortzetting en intensivering van beleid			
5. Maatregelen op het gebied van scheiden en inzamelen van afval							
H2.1.4	Tabel 6	We doen onderzoek naar de samenstelling van afval uit de kantoor-, winkel-, dienstensector om hier nog meer gericht beleid op te kunnen ontwikkelen.	Maatregelen op het gebied van scheiden en inzamelen van afval	Voortzetting en intensivering van beleid			
H2.1.4	Tabel 6	We ontwikkelen een uitvoeringsprogramma gericht op opschaling van de aanpak voor het afval dat vrijkomt bij de kantoren-, winkel-, dienstensector en voeren deze uit met een looptijd tot en met 2025.	Maatregelen op het gebied van scheiden en inzamelen van afval	Voortzetting en intensivering van beleid			
H2.1.4	Tabel 6	We stellen uniforme wel/niet lijsten op voor gescheiden afvalstromen en spannen ons in om alle gemeenten en afvalinzamelaars deze lijsten te laten hanteren in hun communicatie met inwoners bedrijven, scholen, maatschappelijke organisaties en instellingen.	Maatregelen op het gebied van scheiden en inzamelen van afval	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H2.1.4	Tabel 6	We zetten samen met NS en ProRail in op Afvalvrije stations in 2040.	Maatregelen op het gebied van scheiden en inzamelen van afval	Voortzetting en intensivering van beleid			x

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H2.1.4	Tabel 6	We verkennen de (on)mogelijkheden van meer landelijke standaardisering van afvalscheiding en -inzameling.	Maatregelen op het gebied van scheiden en inzamelen van afval	Nieuwe maatregel			
H2.1.4	Tabel 6	We onderzoeken de mogelijkheid om kwaliteitseisen te introduceren voor ingezameld gft.	Maatregelen op het gebied van scheiden en inzamelen van afval	Nieuwe maatregel			
H2.1.4	Tabel 6	We verkennen of landelijke invoering van de ja-ja sticker mogelijk is, om verspilling van papier te voorkomen.	Maatregelen op het gebied van scheiden en inzamelen van afval	Nieuwe maatregel			
6. Maatregelen op het gebied van recycling							
H2.1.4	Tabel 7	We versterken het instrument UPV door te verkennen hoe we dit instrument meer op hergebruik en reparatie kunnen richten en de uitvoering kunnen verbeteren.	Maatregelen op het gebied van recycling	Voortzetting en intensivering van beleid		x	
H2.1.4	Tabel 7	Ten behoeve van het Circulair Materialenplan: -maken we beter onderscheid tussen hoogwaardige en laagwaardige recycling en nemen dat op in de minimumstandaarden.	Maatregelen op het gebied van recycling	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H2.1.4	Tabel 7	Ten behoeve van het Circulair Materialenplan: -verkennen we de mogelijkheden om te kiezen voor recycling met stortresidu versus 100 procent verbranden.	Maatregelen op het gebied van recycling	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H2.1.4	Tabel 7	Ten behoeve van het Circulair Materialenplan: -verkennen we het versneld ophogen van de minimumstandaard zodat innovatieve bedrijven ondersteund worden bij het aantrekken van voldoende aanvoer.	Maatregelen op het gebied van recycling	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H2.1.4	Tabel 7	Ministeriële regelingen of handreikingen die duidelijk maken of een materiaal een afvalstof is of niet, stellen we alleen nog maar op voor hoogwaardige recyclinginitiatieven.	Maatregelen op het gebied van recycling	Voortzetting en intensivering van beleid	x		

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren Beprijzen Stimuleren		
H2.1.4	Tabel 7	We zetten bij de herziening van de EVOA in op de volgende punten: -Afvalexport uit de EU is alleen nog toegestaan, als dat afval aantoonbaar volgens EU-eisen kan worden verwerkt.	Maatregelen op het gebied van recycling	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H2.1.4	Tabel 7	We zetten bij de herziening van de EVOA in op de volgende punten: -Bij afvaltransporten binnen de EU willen we sturen op hoogwaardige verwerking van afval aan de hand van nationale minimumstandaarden, en geven we zo innovatieve verwerkingsmethoden een kans.	Maatregelen op het gebied van recycling	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H2.1.4	Tabel 7	We zetten bij de herziening van de EVOA in op de volgende punten: -Via onder andere digitalisering willen we komen tot een minimalisering van de administratieve lasten voor bedrijven en toezichthouders en verbetering van handhaving bij afvaltransporten.	Maatregelen op het gebied van recycling	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H2.1.4	Tabel 7	We zullen bezien of verdere tariefsverhogingen in de afvalstoffenbelasting in 2027-2029 van recycling een lonender alternatief maken.	Maatregelen op het gebied van recycling	Voortzetting en intensivering van beleid		x	
H2.1.4	Tabel 7	We starten een stimuleringsprogramma ter ontwikkeling en opschaling van recycling en hergebruik (48).	Maatregelen op het gebied van recycling	Nieuwe maatregel			x
H2.1.4	Tabel 7	We stimuleren de oprichting van een circulaire plastic- en textielhub (49).	Maatregelen op het gebied van recycling	Nieuwe maatregel			x
H2.1.4	Tabel 7	We voorkomen dat recyclebaar materiaal wordt verbrand of gestort door met een gericht pakket aan maatregelen een specifieke materiaalketen te sluiten. Daarbij: -Gaat extra aandacht uit naar plastic en plastic verpakkingen, papier en karton, bouw- en sloopafval (50), gft-afval, en luiers.	Maatregelen op het gebied van recycling	Nieuwe maatregel	x	x	x

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren Beprijzen Stimuleren		
H2.1.4	Tabel 7	We voorkomen dat recyclebaar materiaal wordt verbrand of gestort door met een gericht pakket aan maatregelen een specifieke materiaalketen te sluiten. Daarbij: -Zetten we per materiaal in op een combinatie van gerichte acties in de hele keten. Maatregelen die worden verkend zijn o.a. een bronscheiding-, nascheiding- en/of sorteerverplichting, inzamelvereisten, certificering van sorteerprocessen, financiële prikkels, en (verhoging van) verplichte recyclepercentages middels UPV.	Maatregelen op het gebied van recycling	Nieuwe maatregel	x	x	x
H2.1.4	Tabel 7	We voorkomen dat recyclebaar materiaal wordt verbrand of gestort door met een gericht pakket aan maatregelen een specifieke materiaalketen te sluiten. Daarbij: -Overwegen we waar nodig als sluitstuk een extra slot op de deur in de vorm van een materiaalgericht verbrandingsverbod.	Maatregelen op het gebied van recycling	Nieuwe maatregel	x	x	x
H2.1.4	Tabel 7	We zetten erop in de ESPR aan te scherpen met een verbod op de vernietiging van onverkochte goederen, tenzij een bedrijf kan aantonen dat dit de meest milieuvriendelijke manier van verwerken is.	Maatregelen op het gebied van recycling	Nieuwe maatregel	x		
7. Maatregelen op het gebied van verbranding							
H2.1.4	Tabel 8	We verkennen de mogelijkheden om de afbouw van overcapaciteit van afvalverbrandingsinstallaties te stimuleren (51).	Maatregelen op het gebied van verbranding	Nieuwe maatregel			x
H2.1.4	Tabel 8	We stellen een moratorium in op de huidige verbrandingscapaciteit zodat de bestaande capaciteit in ieder geval niet verder kan worden uitgebreid.	Maatregelen op het gebied van verbranding	Nieuwe maatregel	x		
H2.1.4	Tabel 8	We verkennen de mogelijkheden en effecten van het verhogen van de afvalstoffenbelasting voor verbranding ter ondersteuning van hoogwaardigere verwerking.	Maatregelen op het gebied van verbranding	Nieuwe maatregel		x	
H2.1.4	Tabel 8	We zetten in Europees verband in op een verplichting om afvalverbranding in alle EU-landen financieel te belasten.	Maatregelen op het gebied van verbranding	Nieuwe maatregel		x	

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
8. Maatregelen op het gebied van storten							
H2.1.4	Tabel 9	We stellen een werkprogramma op met concrete maatregelen voor de stortmarkt.	Maatregelen op het gebied van storten	Nieuwe maatregel			x
H2.1.4	Tabel 9	We zetten in Europees verband in op een verplichting om storten in alle EU-landen financieel te belasten.	Maatregelen op het gebied van storten	Nieuwe maatregel		x	
9. Maatregelen op het gebied van het ambitieus klimaatdoel							
H2.2.2	Tabel 10	We zetten de subsidieregeling circulaire ketenprojecten structureel door.	Maatregelen op het gebied van het ambitieus klimaatdoel	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H2.2.2	Tabel 10	We verhogen het budget voor de MIA\Vamil-regeling.	Maatregelen op het gebied van het ambitieus klimaatdoel	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H2.2.2	Tabel 10	We zetten in op de afbouw van overcapaciteit afvalverbranding bij afvalverbrandingsinstallaties.	Maatregelen op het gebied van het ambitieus klimaatdoel	Voortzetting en intensivering van beleid	x		x
H2.2.2	Tabel 10	We voeren een UPV voor luiers en incontinentiemateriaal in.	Maatregelen op het gebied van het ambitieus klimaatdoel	Voortzetting en intensivering van beleid		x	
H2.2.2	Tabel 10	We faciliteren kennisontwikkeling en innovatie.	Maatregelen op het gebied van het ambitieus klimaatdoel	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H2.2.2	Tabel 10	We stimuleren circulaire kennis, vaardigheden en gedrag dat past in een circulaire economie.	Maatregelen op het gebied van het ambitieus klimaatdoel	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H2.2.2	Tabel 10	We starten een stimuleringsprogramma ter ontwikkeling en opschaling van recycling en hergebruik.	Maatregelen op het gebied van het ambitieus klimaatdoel	Nieuwe maatregel			x

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren Beprijzen Stimuleren		
H2.2.2	Tabel 10	We stimuleren hergebruik en recyclaat in bouwmaterialen met Rijksinkoop.	Maatregelen op het gebied van het ambitieus klimaatdoel	Nieuwe maatregel			x
H2.2.2	Tabel 10	We verkennen het verder stimuleren en normeren van circulaire en klimaatneutrale uitvoering van publieke opdrachten in de grond-, weg- en waterbouw.	Maatregelen op het gebied van het ambitieus klimaatdoel	Nieuwe maatregel	x		x
H2.2.2	Tabel 10	We bezien de mogelijkheden om de productie van plastic uit fossiele grondstoffen te belasten, in combinatie met een stimulerende maatregel om te komen tot een circulaire plastic- en textielhub.	Maatregelen op het gebied van het ambitieus klimaatdoel	Nieuwe maatregel			x
Maatregelen voor prioritaire productgroepen							x
Consumptiegoederen							
10. Maatregelen op het gebied van elektrische en elektronische apparaten							
H3.1.1	Tabel 12	We stimuleren circulair inkopen door het bedrijfsleven.	Maatregelen op het gebied van elektrische en elektronische apparaten	Voortzetting en intensivering van beleid			x

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H3.1.1	Tabel 12	We zetten in op ambitieuze aanscherping van de Europese productspecifieke ontwerpisen binnen de Ecodesign-richtlijn.	Maatregelen op het gebied van elektrische en elektronische apparaten	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H3.1.1	Tabel 12	We zetten in op verdere uitrol van Ecodesign-maatregelen voor producten waar nog geen maatregelen voor zijn ontwikkeld.	Maatregelen op het gebied van elektrische en elektronische apparaten	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H3.1.1	Tabel 12	We zetten in op een zo groot mogelijke verlenging van de levensduur op EU-niveau.	Maatregelen op het gebied van elektrische en elektronische apparaten	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H3.1.1	Tabel 12	We bieden specifieke uitkeringen aan gemeenten voor circulaire ambachtscentra met als doel een landelijk dekkend netwerk van circulaire ambachtscentra in 2030.	Maatregelen op het gebied van elektrische en elektronische apparaten	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.1.1	Tabel 12	We zetten in op een herziening van de Richtlijn Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparaten (AEEA) met inzamel-, hergebruik en recyclingdoelen die in lijn zijn met circulaire economiedoelen en specifieke doelen voor terugwinning van kritieke metalen.	Maatregelen op het gebied van elektrische en elektronische apparaten	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H3.1.1	Tabel 12	We zetten in op een verplichting tot het gebruik van bepaalde hoeveelheden gerecycled materiaal in de Ecodesign-richtlijn.	Maatregelen op het gebied van elektrische en elektronische apparaten	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H3.1.1	Tabel 12	We verkennen het opzetten van een nationaal reparateursregister.	Maatregelen op het gebied van elektrische en elektronische apparaten	Nieuwe maatregel			x
H3.1.1	Tabel 12	We onderzoeken welke mogelijkheden bestaan voor het creëren van financiële prikkels voor levensduurverlenging.	Maatregelen op het gebied van elektrische en elektronische apparaten	Nieuwe maatregel			x

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H3.1.1	Tabel 12	We onderzoeken de aard en omvang van het Nederlandse reparatielandschap en effectvolle maatregelen voor opschaling.	Maatregelen op het gebied van elektrische en elektronische apparaten	Nieuwe maatregel			
H3.1.1	Tabel 12	We onderzoeken welke stimulansen binnen het UPV-instrument kunnen worden ingebouwd voor hergebruik en reparatie.	Maatregelen op het gebied van elektrische en elektronische apparaten	Nieuwe maatregel		1	
H3.1.1	Tabel 12	We onderzoeken de mogelijkheid voor de opstart van pilots waar binnen geëxperimenteerd wordt met het normaliseren van eerlijke, circulaire businessmodellen en verkoop van tweedehands, gerepareerde en opgeknapte producten.	Maatregelen op het gebied van elektrische en elektronische apparaten	Nieuwe maatregel			
H3.1.1	Tabel 12	We gaan na welke maatregelen genomen kunnen worden om circulaire verdienmodellen verder te normaliseren.	Maatregelen op het gebied van elektrische en elektronische apparaten	Nieuwe maatregel			
11. Maatregelen op het gebied van meubels							
H3.1.2	Tabel 13	We starten een stimuleringsprogramma ter ontwikkeling en opschaling van recycling.	Maatregelen op het gebied van meubels	Voortzetting en intensivering van beleid			1
H3.1.2	Tabel 13	We zetten in op ontwerpisen voor de productgroep meubels onder de Ecodesign Kaderverordening.	Maatregelen op het gebied van meubels	Voortzetting en intensivering van beleid	1		
H3.1.2	Tabel 13	Samen met Techniek Nederland ontwikkelen we een reparatieregister waar consumenten gecertificeerde reparateurs kunnen vinden.	Maatregelen op het gebied van meubels	Nieuwe maatregel			1
H3.1.2	Tabel 13	We bieden specifieke uitkeringen aan gemeenten voor circulaire ambachtscentra met als doel een landelijk dekkend netwerk van circulaire ambachtscentra in 2030.	Maatregelen op het gebied van meubels	Nieuwe maatregel			1
H3.1.2	Tabel 13	We gaan na of circulaire ambachtscentra een rol kunnen spelen bij meer reparatie/opknappen/hergebruik.	Maatregelen op het gebied van meubels	Nieuwe maatregel			x

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H3.1.2	Tabel 13	We starten pilots voor nieuwe businessmodellen en verkoop van tweedehands, gerepareerde en opgeknapte producten.	Maatregelen op het gebied van meubels	Nieuwe maatregel			
H3.1.2	Tabel 13	We lanceren een UPV voor meubels.	Maatregelen op het gebied van meubels	Nieuwe maatregel		x	
H3.1.2	Tabel 13	We verkennen de integratie van meubels in de aanpak voor betere sortering van bouw- en sloopafval.	Maatregelen op het gebied van meubels	Nieuwe maatregel			
12. Maatregelen op het gebied van textiel							
H3.1.3	Tabel 14	We geven uitvoering aan de Denim Deal om meer recyclaat toe te passen in nieuw geproduceerde denim kledingstukken.	Maatregelen op het gebied van textiel	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.1.3	Tabel 14	We zetten in op ambitieuze Europese producteisen.	Maatregelen op het gebied van textiel	Voortzetting en intensivering van beleid	x		x
H3.1.3	Tabel 14	We zetten publiekscampagnes voor tweedehands kleding in.	Maatregelen op het gebied van textiel	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.1.3	Tabel 14	We voeren een UPV voor textiel in.	Maatregelen op het gebied van textiel	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H3.1.3	Tabel 14	We zetten actief in op een ambitieuze invulling bij de uitwerking van het Europese maatregelenpakket om milieuvervuiling door microplastics afkomstig uit textiel te beperken.	Maatregelen op het gebied van textiel	Voortzetting en intensivering van beleid			
H3.1.3	Tabel 14	We voeren een evaluatie uit van de campagne voor tweedehands textiel en baseren daarop onze verdere gedragsinzet.	Maatregelen op het gebied van textiel	Voortzetting en intensivering van beleid			
H3.1.3	Tabel 14	We investeren in kennisopbouw over microplasticvezels uit textiel in water.	Maatregelen op het gebied van textiel	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.1.3	Tabel 14	We zetten in op een ambitieuze invulling bij de uitwerking van het Europese maatregelenpakket om milieuvervuiling door microplastics afkomstig uit textiel te beperken.	Maatregelen op het gebied van textiel	Nieuwe maatregel	x		x

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H3.1.3	Tabel 14	We maken een vervolg op het beleidsprogramma 'Circulair textiel'	Maatregelen op het gebied van textiel	Nieuwe maatregel			
H3.1.3	Tabel 14	We onderzoeken de onderliggende redenen voor overproductie- en consumptie.	Maatregelen op het gebied van textiel	Nieuwe maatregel			x
13. Maatregelen op het gebied van wegwerpproducten							
H3.1.4	Tabel 15	We verhogen het budget voor de MIA\Vamil-regeling.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.1.4	Tabel 15	We ondersteunen circulair ondernemen via de Regeling Groen projecten.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.1.4	Tabel 15	We starten een stimuleringsprogramma ter ontwikkeling en op schaling van recycling en hergebruik.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.1.4	Tabel 15	We zetten de stimuleringsinstrumentaria DEI+, NIKI in.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.1.4	Tabel 15	We verkennen beleidsmaatregelen voor sigarettenfilters.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Voortzetting en intensivering van beleid	x		

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H3.1.4	Tabel 15	We geven uitwerking aan de SUP-richtlijn.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Voortzetting en intensivering van beleid			
H3.1.4	Tabel 15	We scherpen de wetgeving voor producteisen voor circulair ontwerp op EU-niveau aan.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H3.1.4	Tabel 15	We stimuleren mechanische en chemische recycling.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.1.4	Tabel 15	We onderzoeken het potentieel voor specifieke doelgroepen om wegwerpproducten te vervangen door herbruikbare alternatieven.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Voortzetting en intensivering van beleid			
H3.1.4	Tabel 15	We verkennen welke plastic producten die buiten de SUP-richtlijn vallen kunnen worden gereduceerd.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Voortzetting en intensivering van beleid			
H3.1.4	Tabel 15	We investeren in mechanische en chemische recycling.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Nieuwe maatregel			x
H3.1.4	Tabel 15	We lanceren een UPV voor luiers en incontinentiemateriaal in 2026.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Nieuwe maatregel		x	
H3.1.4	Tabel 15	We lanceren een UPV voor wegwerpplastic.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Nieuwe maatregel			
H3.1.4	Tabel 15	We onderzoeken of, en zo ja hoe binnen het UPV-instrumentarium meer stimulansen in te bouwen zijn voor preventie en hergebruik.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Nieuwe maatregel			x

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H3.1.4	Tabel 15	We starten een stimuleringsprogramma voor ontwikkeling en opschaling van recycling en hergebruik.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Nieuwe maatregel			x
H3.1.4	Tabel 15	We ontwikkelen de Internationale Green Deal Reuse & Refill systems.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Nieuwe maatregel			x
H3.1.4	Tabel 15	We stimuleren herbruikbare verpakkingen in de convenience-sector met sectorbrede afspraken en (indien nodig) wettelijke verplichtingen.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Nieuwe maatregel			x
H3.1.4	Tabel 15	We begeleiden het Moonshotproject Evernew.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Nieuwe maatregel			x
H3.1.4	Tabel 15	We geven uitwerking aan de Green deal Circulaire Festivals.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Nieuwe maatregel			
H3.1.4	Tabel 15	We financieren onafhankelijk onderzoek naar modellen voor herbruikbare verpakkingen in supermarkten en infrastructuur voor grootschalige reiniging van herbruikbare verpakkingen.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Nieuwe maatregel			x
H3.1.4	Tabel 15	We stimuleren de CIRCO-tracks.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Nieuwe maatregel			x
H3.1.4	Tabel 15	We gaan na of, en zo ja hoe het mogelijk is om binnen het UPV-instrumentarium meer stimulansen in te bouwen voor hergebruik.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Nieuwe maatregel			
H3.1.4	Tabel 15	We zetten in op Europese ontwerpeisen voor recyclebare luiers van duurzame materialen	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Nieuwe maatregel	x		

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H3.1.4	Tabel 15	We stimuleren het gebruik van wasbare luiers.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Nieuwe maatregel			x
H3.1.4	Tabel 15	We gaan in overleg met gebiedsbeheerders en producenten over de integrale aanpak van zwerfafval en ieders verantwoordelijkheid daarin.	Maatregelen op het gebied van verpakkingen en wegwerpproducten	Nieuwe maatregel			
Kunststoffen							
14. Maatregelen voor plastic verpakkingen							
H3.2.1	Tabel 16	We implementeren de SUP-richtlijn.	Maatregelen voor plastic verpakkingen	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H3.2.1	Tabel 16	We financieren circulair plastic via het Nationaal Groeifonds het voorstel Circulaire plastics.	Maatregelen voor plastic verpakkingen	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.2.1	Tabel 16	We geven uitvoering aan het Plastic Pact NL om meer recyclebaar toe te laten passen in nieuw geproduceerde eenmalige plastic producten en verpakkingen, om deze beter en volledig recyclebaar te maken en waar mogelijk in te zetten op hergebruik.	Maatregelen voor plastic verpakkingen	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.2.1	Tabel 16	We financieren onderzoek naar manieren om investeringen in wasfaciliteiten en retourlogistiek voor hergebruik rendabel te laten zijn.	Maatregelen voor plastic verpakkingen	Nieuwe maatregel			
H3.2.1	Tabel 16	We zetten in op een ambitieuze herziening van de Verpakkingenrichtlijn: minimaliseren en voorkomen samengesteld plastic, bepaalde additieven en ZZS; normstelling voor recyclebaar en/of biogebaseerd plastic.	Maatregelen voor plastic verpakkingen	Nieuwe maatregel			
H3.2.1	Tabel 16	We lanceren een UPV voor wegwerpplastic.	Maatregelen voor plastic verpakkingen	Nieuwe maatregel			

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H3.2.1	Tabel 16	We onderzoeken de mogelijkheden om de kwaliteit van plastic recycleat in rijksbeleid te verankeren.	Maatregelen voor plastic verpakkingen	Nieuwe maatregel			
15. Maatregelen op het gebied van land- en tuinbouwplastic							
H3.2.2	Tabel 17	We doen een haalbaarheidsstudie naar een UPV voor land- en tuinbouwplastic per 2025.	Maatregelen op het gebied van land- en tuinbouwplastic	Nieuwe maatregel			
16. Maatregelen op het gebied van plastic in de bouw							
H3.2.3	Tabel 18	We verkennen de mogelijkheden voor ketenoptimalisatie voor bouw- en sloopafval.	Maatregelen op het gebied van plastic in de bouw	Voortzetting en intensivering van beleid			
H3.2.3	Tabel 18	We doen een haalbaarheidsstudie naar een UPV voor plastic in de bouw per 2025.	Maatregelen op het gebied van plastic in de bouw	Nieuwe maatregel			
Bouw							
17. Maatregelen voor de productgroep Woningen							
H3.3.1	Tabel 19	Metten en afdwingen: -We ontwikkelen de in de regelgeving aangewezen bepalingsmethode door en doen onderzoek naar verder aanscherpen van de milieuprestatie-eis gebouwen voor nieuwbouw.	Maatregelen voor de productgroep Woningen	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H3.3.1	Tabel 19	Metten en monitoren: -We passen de Bepalingsmethode ook toe bij renovatie en transformatie en monitoren de resultaten. Hierbij zal speciale aandacht zijn voor de juiste toepassing bij energierenovaties	Maatregelen voor de productgroep Woningen	Voortzetting en intensivering van beleid			
H3.3.1	Tabel 19	Juiste marktcondities (vraag-aanbod): We zorgen dat de data op orde zijn en gebruiken standaarden voor data-uitwisseling.	Maatregelen voor de productgroep Woningen	Nieuwe maatregel			

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H3.3.1	Tabel 19	Juiste marktcondities (vraag-aanbod): We ondersteunen de kennisoverdracht over inkoop en aanbesteding richting medeoverheden, onder meer via <i>buyer groups</i> .	Maatregelen voor de productgroep Woningen	Nieuwe maatregel			x
H3.3.1	Tabel 19	Juiste marktcondities (vraag-aanbod): We ondersteunen kennisoverdracht over circulair bouwen en renoveren richting woningcorporaties.	Maatregelen voor de productgroep Woningen	Nieuwe maatregel			x
H3.3.1	Tabel 19	Juiste marktcondities (vraag-aanbod): We benutten de bestaande woningvoorraad beter, zoals met de verkenning naar de inzet van het instrument woningsplitsing en het stimuleren van woningdelen.	Maatregelen voor de productgroep Woningen	Nieuwe maatregel			x
18. Maatregelen voor de productgroep Kantoren							
H3.3.2	Tabel 20	Metten en afdwingen: -We ontwikkelen de in de regelgeving aangewezen bepalingsmethoden door en scherpen de milieuprestatie-eis gebouwen verder aan.	Maatregelen voor de productgroep Kantoren	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H3.3.2	Tabel 20	We maken een routekaart circulair, biodiversiteit, energie en klimaatadaptatie, onder meer ten behoeve van hoogwaardig hergebruik van bestaande bebouwing en onderhoud.	Maatregelen voor de productgroep Kantoren	Nieuwe maatregel			
H3.3.2	Tabel 20	Vraagstimulatie van de markt: -We stimuleren circulaire inkoop en aanbesteding (conform Coalitieakkoord-maatregel) met regulering van hergebruik en percentages recycleat in bouwmaterialen via Rijksinkoop.(94) Deze maatregel houdt in het <i>Stimuleren van hergebruik en recycleat in bouwmaterialen</i> via de aanbestedingen van rijksdiensten. Dit geeft een impuls richting de markt via de voorbeeldrol en inkoopkracht van het Rijk met circulair inkopen en aanbesteden.	Maatregelen voor de productgroep Kantoren	Nieuwe maatregel			x
19. Maatregelen voor de productgroepen Viaducten, betonnen bruggen en wegverhardingen							
H3.3.4	Tabel 21	We onderzoeken een aanpak om door middel van circulair ontwerp en integrale afweging van het hele wegstelsel/kunstwerken te sturen op optimale MKI-reductie, waar nodig met partners.	Maatregelen voor de productgroepen Viaducten, betonnen bruggen en wegverhardingen	Voortzetting en intensivering van beleid			x

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H3.3.4	Tabel 21	We ontwikkelen een afweegkader (door) voor circulair ontwerp van wegen en kunstwerken, op basis van een overkoepelende strategie voor hergebruik en voor biobased.	Maatregelen voor de productgroepen Viaducten, betonnen bruggen en wegverhardingen	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.3.4	Tabel 21	We sturen op de doorontwikkeling van MKI door in het kader van het overleg met onder meer de Stichting Nationale Milieudatabase te onderzoeken hoe indicatoren gericht op circulariteit (zoals primaire materialen versus secundaire, levensduur, los-maakbaarheid, maar ook het effect op biodiversiteit, et cetera) versterkt kunnen worden. We steunen de Stichting Nationale Milieudatabase structurele voor een kwalitatief goede uitvoering van de indicatoren	Maatregelen voor de productgroepen Viaducten, betonnen bruggen en wegverhardingen	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.3.4	Tabel 21	We verhogen het kwaliteitsniveau van het fietsnetwerk en dit wordt in de aanleg en het beheer tot uitdrukking gebracht. Het gaat dan om een kwaliteitsniveau van zowel verkeersveiligheid, comfort, sociale veiligheid als duurzame aanleg/beheer GWW.	Maatregelen voor de productgroepen Viaducten, betonnen bruggen en wegverhardingen	Voortzetting en intensivering van beleid			
H3.3.4	Tabel 21	Maatregel uit het Coalitieakkoord: We reguleren hergebruik en percentages recycelaat in bouwmaterialen via Rijksinkoop. Deze maatregel houdt in het <i>Stimuleren van hergebruik en recycelaat in bouwmaterialen</i> via de aanbestedingen van rijksdiensten. Dit geeft een impuls richting de markt via de voorbeeldrol en inkoopkracht van het Rijk met circulair inkopen en aanbesteden.	Maatregelen voor de productgroepen Viaducten, betonnen bruggen en wegverhardingen	Nieuwe maatregel			x
H3.3.4	Tabel 21	We onderzoeken hoe invulling gegeven kan worden aan de intentie van het kabinet om meer te sturen met de MKI om zo de GWW sneller te verduurzamen. Hier betrekken we onder andere medeoverheden bij. Het uitgangspunt is het heldere advies van Transitieteam Circulaire Bouweconomie, waarin experts uit zowel het bedrijfsleven als medeoverheden actief zijn, om via meer transparantie en sturing op basis van de MKI versneld tot verduurzaming en circulariteit in de GWW te komen. Het kabinet heeft met een positieve basishouding kennisgenomen van dit advies, dat aansluit op het signaal dat in 2021 door het Betonakkoord is afgegeven.	Maatregelen voor de productgroepen Viaducten, betonnen bruggen en wegverhardingen	Nieuwe maatregel	x		

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H3.3.4	Tabel 21	We ontwikkelen een visie en daaraan gekoppelde beleidsinterventies voor <i>narrow the loop</i> , zoals inzetten op minder transport over wegen, ander ontwerp van modaliteiten, smart mobility, smallere rijstroken, verkeersmaatregelen om overbelasting tegen te gaan, afweging minder hinder versus ruimte voor hergebruik.	Maatregelen voor de productgroepen Viaducten, betonnen bruggen en wegverhardingen	Nieuwe maatregel			x
H3.3.4	Tabel 21	We onderzoeken welke verkeerskundige maatregelen kunnen bijdragen aan instandhouding en reductie van slijtage van bouwwerken in de GWW, met het oog op levensduurverlenging. Daarbij wordt onder andere meegewogen: versterkte handhaving van overbelading, herstel Weight-Motion lussen (WiM-systemen), handhaving op de maximum snelheid, de protocollen bij herstelwerkzaamheden.	Maatregelen voor de productgroepen Viaducten, betonnen bruggen en wegverhardingen	Nieuwe maatregel			x
20. Maatregelen op het gebied van Bouw algemeen							
H3.3.4	Tabel 22	We willen meer inzicht en regie op kennisontwikkeling en aandacht voor het centraal en toegankelijk ontsluiten van de ontwikkelde kennis, bij voorkeur via bestaande platforms, zoals het Transitieteam Circulaire Bouweconomie, Platform CB'23, Duurzaam GWW en Cirkelstad.	Maatregelen op het gebied van Bouw algemeen	Voortzetting en intensivering van beleid			
H3.3.4	Tabel 22	We onderzoeken hoe een gebiedsgerichte aanpak voor de integrale ruimtelijke opgaven kan bijdragen aan circulariteit in de bouw, inclusief ruimte voor circulaire bouw hubs en circulaire bedrijventerreinen.	Maatregelen op het gebied van Bouw algemeen	Nieuwe maatregel			
H3.3.4	Tabel 22	We ontwikkelen een Datastrategie CE in de bouw voor zowel de B&U-sector als de GWW-sector.	Maatregelen op het gebied van Bouw algemeen	Nieuwe maatregel			
H3.3.4	Tabel 22	We verkennen of circulariteitsdoelen voor nieuwe productgroepen in de bouw, bijvoorbeeld scholen, ziekenhuizen, dijken en wegverhardingen bij medeoverheden uitgewerkt moeten worden, en zo ja welke. We vragen hiervoor advies aan het TT CBE.	Maatregelen op het gebied van Bouw algemeen	Nieuwe maatregel			

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H3.3.4	Tabel 22	We ondersteunen de oprichting van het TKI Bouw & Techniek en zorgen voor inbedding van kennis en innovatieopgaven van de ontwerp- bouw en technieksector in beleid via nieuwe meerjarige missiegedreven innovatieprogramma's (MMIP's). Twee nieuwe MMIP's zijn direct verbonden met de opgaven in het NPCE en betreffen (1) levensduurverlenging en (2) circulaire bouw en infra.	Maatregelen op het gebied van Bouw algemeen	Nieuwe maatregel			
Maakindustrie							
21. Maatregelen voor de productgroep <i>capital equipment</i>							
H3.4.1	Tabel 24	We continueren de Grondstoffenscanner.	Maatregelen voor de productgroep <i>capital equipment</i>	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.4.1	Tabel 24	We bevorderen de inzet van ontwikkelde <i>tools</i> : -Quick scan circulaire <i>businessmodellen</i> -Zelfevaluatie <i>tool</i> voor toeleveranciers -Stakeholderscan -Circulaire voorbeelden <i>tool</i> -Contextscan	Maatregelen voor de productgroep <i>capital equipment</i>	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.4.1	Tabel 24	We verkennen of we de Grondstoffenscanner kunnen verrijken met specifieke informatie voor zon-PV-systemen en windparken.	Maatregelen voor de productgroep <i>capital equipment</i>	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.4.1	Tabel 24	We verkennen of en hoe circulariteit een prominentere rol kan spelen in de dienstverlening van de Europese digitale innovatiehubs.	Maatregelen voor de productgroep <i>capital equipment</i>	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.4.1	Tabel 24	We vernieuwen in het kader van de KIA-CE de kennisvragen rond <i>circulaire capital equipment</i> .	Maatregelen voor de productgroep <i>capital equipment</i>	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.4.1	Tabel 24	We verkennen de ontwikkeling en introductie van keten-specifieke productpaspoorten.	Maatregelen voor de productgroep <i>capital equipment</i>	Voortzetting en intensivering van beleid	x		

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren Beprijzen Stimuleren		
H3.4.1	Tabel 24	We zetten erop in om <i>capital equipment</i> als prioritair thema benoemd te krijgen in de Ecodesign-richtlijn.	Maatregelen voor de productgroep <i>capital equipment</i>	Nieuwe maatregel	x		
H3.4.1	Tabel 24	We verkennen het opstarten van <i>fieldlabs</i> rond materiaaltechnologie.	Maatregelen voor de productgroep <i>capital equipment</i>	Nieuwe maatregel			x
H3.4.1	Tabel 24	We verkennen het uitbreiden van de MKI uit naar de brede maakindustrie ('Milieu Kosten Indicator/Milieu Prestatie Machines').	Maatregelen voor de productgroep <i>capital equipment</i>	Nieuwe maatregel	x		
H3.4.1	Tabel 24	We verkennen een <i>buyers group circulaire equipment</i> naar voorbeeld van andere productgroepen.	Maatregelen voor de productgroep <i>capital equipment</i>	Nieuwe maatregel			x
H3.4.1	Tabel 24	We verkennen of we via CIRCONNECT en circulaire hubs: -tooling OEM(111) -ers en toeleveranciers ontwikkelen.	Maatregelen voor de productgroep <i>capital equipment</i>	Nieuwe maatregel			x
H3.4.1	Tabel 24	We verkennen of we via CIRCONNECT en circulaire hubs: -CIRCO Design Tracks ontwikkelen t.b.v. meervoudige waardecreatie en deze uitrollen.	Maatregelen voor de productgroep <i>capital equipment</i>	Nieuwe maatregel			x
H3.4.1	Tabel 24	We verkennen of we via CIRCONNECT en circulaire hubs: -de <i>Self-assessment tool</i> milieu-impact valideren en uitbreiden van de bepalingmethodiek financiële restwaarde.	Maatregelen voor de productgroep <i>capital equipment</i>	Nieuwe maatregel			x
H3.4.1	Tabel 24	We verkennen of we via CIRCONNECT en circulaire hubs: -de methodiek circulaire potentie productgroepen (incl. <i>businessmodellen</i>) verbeteren.	Maatregelen voor de productgroep <i>capital equipment</i>	Nieuwe maatregel			x
H3.4.1	Tabel 24	We verkennen of we via CIRCONNECT en circulaire hubs: - <i>Communities of Practice</i> begeleiden.	Maatregelen voor de productgroep <i>capital equipment</i>	Nieuwe maatregel			x
22. Maatregelen voor de productgroep circulaire windparken							
H3.4.2	Tabel 25	We hergebruiken initiatieven op bestaande olie- en gasinfrastructuur op zee ten behoeve van hernieuwbare energie.	Maatregelen voor de productgroep circulaire windparken	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.4.2	Tabel 25	We vernieuwen in het kader van de KIA-CE de kennisvragen rond circulaire windparken.	Maatregelen voor de productgroep circulaire windparken	Voortzetting en intensivering van beleid			x

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren Beprijzen Stimuleren		
H3.4.2	Tabel 25	We vergroten de bekendheid en het deelnemersaantal van de <i>buyers group</i> circulaire windparken op land.	Maatregelen voor de productgroep circulaire windparken	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.4.2	Tabel 25	We verkennen de voortzetting van de European Wind Energy Hub voor harmonisatie van beleid.	Maatregelen voor de productgroep circulaire windparken	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.4.2	Tabel 25	We plegen inzet om circulaire windparken als prioritair thema benoemd te krijgen in de Ecodesign-richtlijn.	Maatregelen voor de productgroep circulaire windparken	Nieuwe maatregel	x		
H3.4.2	Tabel 25	We nemen Circulariteit en Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen op als kwalitatieve randvoorwaarde in tenders van windenergie op zee.	Maatregelen voor de productgroep circulaire windparken	Nieuwe maatregel	x		
H3.4.2	Tabel 25	We verkennen in hoeverre via tendercriteria in de vergunningverlening van kavels voor windenergie op zee meer gestuurd kan worden op verplichte toepassing van gerecyclede materialen in een windturbine.	Maatregelen voor de productgroep circulaire windparken	Nieuwe maatregel	x		
H3.4.2	Tabel 25	We verkennen de mogelijkheden om de Grondstofscanner als onderdeel van het convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen hernieuwbare energie.	Maatregelen voor de productgroep circulaire windparken	Nieuwe maatregel			x
H3.4.2	Tabel 25	We verkennen de ontwikkeling van een circulair productpaspoort voor windparken.	Maatregelen voor de productgroep circulaire windparken	Nieuwe maatregel	x		
H3.4.2	Tabel 25	We starten een innovatieprogramma TKI Wind op Zee met aandacht voor volledige recycling en levensduurverlenging van fundaties, kabels en netwerkcomponenten.	Maatregelen voor de productgroep circulaire windparken	Nieuwe maatregel			x
H3.4.2	Tabel 25	We verkennen mogelijke <i>incentives</i> voor meer hergebruik en recycling van windturbines.	Maatregelen voor de productgroep circulaire windparken	Nieuwe maatregel	x	x	
23. Maatregelen voor de productgroep circulaire zon-PV-systemen							
H3.4.3	Tabel 26	We steunen het Ecodesign-voorstel voor mogelijke duurzaamheidseisen voor zonnepanelen en omvormers.	Maatregelen voor de productgroep circulaire zon-PV-systemen	Voortzetting en intensivering van beleid	x		

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren Beprijzen Stimuleren		
H3.4.3	Tabel 26	We steunen het voorstel voor een maximum CO ₂ - <i>footprint</i> met specifieke aandacht voor omvormers.	Maatregelen voor de productgroep circulaire zon-PV-systemen	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H3.4.3	Tabel 26	We nemen circulaire zonnepanelen op in het MMIP met aandacht voor verlenging levensduur van componenten, verminderen of elimineren van het gebruik van toxische stoffen, <i>design-for-recycling</i> en het verbeteren van de recyclingprocessen van de huidige generatie zonnepanelen.	Maatregelen voor de productgroep circulaire zon-PV-systemen	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.4.3	Tabel 26	We verkennen de verbreding van het MMIP naar een volledig zonnestroomsysteem.	Maatregelen voor de productgroep circulaire zon-PV-systemen	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.4.3	Tabel 26	We verkennen of een Eco-label een goede manier is om duurzame zonnepanelen te promoten.	Maatregelen voor de productgroep circulaire zon-PV-systemen	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H3.4.3	Tabel 26	We zetten in op een verbreding van het voorstel voor een energielabel voor zonnepanelen met meer duurzaamheidsaspecten.	Maatregelen voor de productgroep circulaire zon-PV-systemen	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H3.4.3	Tabel 26	We vernieuwen in het kader van de KIA-CE de kennisvragen over circulaire zon-PV-systemen.	Maatregelen voor de productgroep circulaire zon-PV-systemen	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.4.3	Tabel 26	We vergroten de bekendheid en deelnemersaantal van de Nationale <i>buyers group</i> duurzame zonnepanelen.	Maatregelen voor de productgroep circulaire zon-PV-systemen	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.4.3	Tabel 26	We verkennen de mogelijkheden van aanvullend onderzoek naar de wenselijkheid van export van pv-panelen voor een tweede leven buiten Europa	Maatregelen voor de productgroep circulaire zon-PV-systemen	Nieuwe maatregel			x
H3.4.3	Tabel 26	We verkennen de mogelijkheden om de Grondstofscanner onderdeel te laten zijn van het convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.	Maatregelen voor de productgroep circulaire zon-PV-systemen	Nieuwe maatregel			x

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H3.4.3	Tabel 26	We verkennen de ontwikkeling van een circulaire productpaspoort voor zon-PV-systemen.	Maatregelen voor de productgroep circulaire zon-PV-systemen	Nieuwe maatregel	x		
H3.4.3	Tabel 26	We verkennen de kansen van een <i>Research & Development</i> -regeling voor het ontwikkelen van circulaire panelen.	Maatregelen voor de productgroep circulaire zon-PV-systemen	Nieuwe maatregel			x
H3.4.3	Tabel 26	We verkennen hoe Nederland proactiever kan optreden bij de vormgeving van een Europese <i>buyers group</i> circulaire zon-PV-systemen.	Maatregelen voor de productgroep circulaire zon-PV-systemen	Nieuwe maatregel			x
H3.4.3	Tabel 26	We verkennen of er meer experimenteerruimte voor innovatieve partijen gecreëerd kan worden door Rijksvastgoedbedrijf en via <i>tendering</i> via de regeling Opwekking Energie Rijksvastgoed.	Maatregelen voor de productgroep circulaire zon-PV-systemen	Nieuwe maatregel	x		
H3.4.3	Tabel 26	We verkennen of en hoe aanvullend onderzoek naar de mogelijkheden om deze panelen een zinvol tweede leven te geven kan worden uitgevoerd.	Maatregelen voor de productgroep circulaire zon-PV-systemen	Nieuwe maatregel			x
H3.4.3	Tabel 26	We onderzoeken met relevante decentrale overheden een kortere levensduur door dakhuur en grondrechten.	Maatregelen voor de productgroep circulaire zon-PV-systemen	Nieuwe maatregel			x
H3.4.3	Tabel 26	We verkennen de oprichting van een bovenregionaal multidisciplinair programmateam (<i>taskforce</i>).	Maatregelen voor de productgroep circulaire zon-PV-systemen	Nieuwe maatregel			x
24. Maatregelen voor de productgroep circulaire klimaatinstallaties							
H3.4.4	Tabel 27	We zetten in op een actualisatie van de bestaande Ecodesign-richtlijn klimaatinstallaties door circulaire klimaatinstallaties als prioritair thema benoemd te krijgen in de nieuwe Ecodesign-richtlijn	Maatregelen voor de productgroep circulaire klimaatinstallaties	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H3.4.4	Tabel 27	We vernieuwen in het kader van de KIA-CE de kennisvragen rond circulaire klimaatinstallaties	Maatregelen voor de productgroep circulaire klimaatinstallaties	Voortzetting en intensivering van beleid	x		

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H3.4.4	Tabel 27	We verkennen de mogelijkheid om aan te sluiten bij de introductie van de Bepalingsmethode Milieuprestatie Bouwwerken om prestatie-indicatoren voor energierenovaties op te stellen	Maatregelen voor de productgroep circulaire klimaatinstallaties	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H3.4.4	Tabel 27	We verkennen de ontwikkeling van een circulaire productpaspoort voor klimaatinstallaties	Maatregelen voor de productgroep circulaire klimaatinstallaties	Nieuwe maatregel	x		
H3.4.4	Tabel 27	We verkennen het opbouwen van financiële data ten aanzien van recycling- en hergebruikwaarde van installaties en onderzoeken of er experimenteerruimte is om een andere verrekensystematiek een plek te geven in de huidige productenverantwoordelijkheid	Maatregelen voor de productgroep circulaire klimaatinstallaties	Nieuwe maatregel	x		
H3.4.4	Tabel 27	We verkennen de minimum levensduur door lange fabrieksgaranties en de UPV	Maatregelen voor de productgroep circulaire klimaatinstallaties	Nieuwe maatregel	x		
H3.4.4	Tabel 27	We verkennen de mogelijkheden van een onderzoek naar ontwerpdimensies op systeemniveau als basis voor systeemprestaties	Maatregelen voor de productgroep circulaire klimaatinstallaties	Nieuwe maatregel	x		
H3.4.4	Tabel 27	We verkennen de mogelijkheden van een onderzoek naar ontwerpintegratie van de energetische prestatie en de milieuprestatie van de installatie	Maatregelen voor de productgroep circulaire klimaatinstallaties	Nieuwe maatregel	x		
H3.4.4	Tabel 27	We verkennen de mogelijkheid de markt via pilots ervaring op te laten doen met het toepassen van prestatiecontracten op installaties	Maatregelen voor de productgroep circulaire klimaatinstallaties	Nieuwe maatregel			x
H3.4.4	Tabel 27	We verkennen het oprichten van een (nationale) <i>buyers group</i> circulaire klimaatinstallaties	Maatregelen voor de productgroep circulaire klimaatinstallaties	Nieuwe maatregel			x
H3.4.4	Tabel 27	We verkennen de mogelijkheid om randvoorwaarden te stellen aan aanbesteding van circulaire klimaatinstallaties door overheden en bedrijfsleven	Maatregelen voor de productgroep circulaire klimaatinstallaties	Nieuwe maatregel	x		

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H3.4.4	Tabel 27	We verkennen het opzetten van een kennisplatform in samenwerking met het transitieteam Bouw voor installatiebedrijven, brancheorganisaties, financiële instellingen en kennisinstellingen voor praktische ondersteuning bij circulariteitsvraagstukken	Maatregelen voor de productgroep circulaire klimaatinstallaties	Nieuwe maatregel			x
Biomassa en voedsel							
25. Maatregelen op het gebied van biomassa en voedsel							
H3.4.5	Tabel 28	We geven uitvoering aan de Bossenstrategie	Maatregelen op het gebied van biomassa en voedsel	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.4.5	Tabel 28	We geven uitvoering aan de Nationale Eiwitstrategie	Maatregelen op het gebied van biomassa en voedsel	Voortzetting en intensivering van beleid			
H3.4.5	Tabel 28	We zetten een systematiek met kritische prestatie-indicatoren op	Maatregelen op het gebied van biomassa en voedsel	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.4.5	Tabel 28	We zetten meer in op reststromen bij bijvoorbeeld een veevoeder	Maatregelen op het gebied van biomassa en voedsel	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H3.4.5	Tabel 28	We maken beter gebruik van eiwit van eigen land om minder afhankelijk te zijn van externe inputs	Maatregelen op het gebied van biomassa en voedsel	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.4.5	Tabel 28	We verhogen de efficiency van nutriënten en verminderen de emissies naar water, bodem en lucht	Maatregelen op het gebied van biomassa en voedsel	Voortzetting en intensivering van beleid			
H3.4.5	Tabel 28	We geven uitvoering aan het Nationaal Programma Landbouwbodems	Maatregelen op het gebied van biomassa en voedsel	Voortzetting en intensivering van beleid			
H3.4.5	Tabel 28	We bundelen activiteiten onder de Stichting Samen Tegen Voedselverspilling	Maatregelen op het gebied van biomassa en voedsel	Voortzetting en intensivering van beleid			

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren Beprijzen Stimuleren		
H3.4.5	Tabel 28	We stimuleren de ontwikkeling van nieuwe ketens voor hoogwaardig gebruik van biograndstoffen	Maatregelen op het gebied van biomassa en voedsel	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.4.5	Tabel 28	We geven uitvoering aan de Meerjaren Missiegedreven Innovatie Programma's (MMIP's) voor de circulaire economie om bij te dragen aan de realisatie van de kringlooplandbouw en een klimaatneutraal systeem van landbouw en natuur in 2050	Maatregelen op het gebied van biomassa en voedsel	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H3.4.5	Tabel 28	We plegen inzet op juridisch bindende doelstellingen onder de Farm to Fork-strategie	Maatregelen op het gebied van biomassa en voedsel	Nieuwe maatregel	x		
H3.4.5	Tabel 28	We maken afspraken met de ministeries van BZK, EZK en LNV over het ontwikkelen van een waardeketen voor biobased bouwmaterialen	Maatregelen op het gebied van biomassa en voedsel	Nieuwe maatregel			x
H3.4.5	Tabel 28	We doen onderzoek naar de wijze waarop een aanvullend verdienmodel via koolstofcertificaten kan bijdragen aan het versterken van het verdienmodel van de agrarische sector	Maatregelen op het gebied van biomassa en voedsel	Nieuwe maatregel			

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
26. Maatregelen op het gebied van kennis en innovatie							
H4.1	<i>Tabel 29</i>	<p>We verstrekken innovatiesubsidies om nieuwe circulaire technologieën en werkwijzen te ontwikkelen, en zetten daarbij vooral in op hogere R-strategieën (narrow the loop & substitutie)</p> <p>We doen dit al enkele jaren met de volgende instrumenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> · subsidies via de KIA CE-regeling voor CE-innovaties hoger op de R-ladder en voor prioritaire waardeketens en productgroepen · subsidies voor het sluiten van de industriële kringlopen in de TSE Industrie-regeling · subsidies voor grote innovatieprojecten in de MOOI-regeling, waarin ook CE-projecten in aanmerking komen · generieke innovatie-instrumenten als de WBSO, MIT-regeling en PPS-toeslagregeling die ook inzetbaar zijn voor CE · subsidies voor CE-onderzoek aan universitair onderzoekers die samenwerken met bedrijven, uitgevoerd door NWO als KIC-MISSIE-calls · subsidies voor CE-onderzoek aan onderzoekers op hogescholen die samenwerken met bedrijven of publieke instellingen, uitgevoerd door Regieorgaan SIA in de KIEM-, SPRONG- en RAAK-regelingen · inzet op meer CE-voorstellen voor de innovatiepijler van het Nationaal Groeifonds · ondersteuning van consortia die in het EU-programma Horizon Europe subsidie willen aanvragen voor CE-innovatie 	Maatregelen op het gebied van kennis en innovatie	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.1.0	<i>Tabel 29</i>	We actualiseren in 2023 de Kennis- en Innovatieagenda Circulaire Economie en brengen deze in in het nieuwe Kennis- en Innovatie Convenant 2024-2027	Maatregelen op het gebied van kennis en innovatie	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.1.0	<i>Tabel 29</i>	We blijven werken aan het ontwikkelen van nieuwe kennis, bijvoorbeeld via de Nationale Wetenschapsagenda met circulariteit als onderzoeksroute	Maatregelen op het gebied van kennis en innovatie	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.1.0	<i>Tabel 29</i>	We doen onderzoek naar systeemverandering en de uitwerking van circulariteitsconcepten in raamwerken en tools	Maatregelen op het gebied van kennis en innovatie	Voortzetting en intensivering van beleid			x

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H4.1.0	Tabel 29	We zetten ons in voor meer subsidiemogelijkheden voor niet-technologische innovatie (vertrouwen, gedrag en acceptatie)	Maatregelen op het gebied van kennis en innovatie	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.1.0	Tabel 29	We doen onderzoek naar de wijze waarop de overheid kan inzetten op key enabling methodologies in transitie	Maatregelen op het gebied van kennis en innovatie	Nieuwe maatregelen			x
H4.1.0	Tabel 29	We intensiveren de samenwerking op het gebied van CE en Biobased Economy in het Missiegedreven Innovatiebeleid	Maatregelen op het gebied van kennis en innovatie	Nieuwe maatregelen			x
H4.1.0	Tabel 29	We zetten in het nieuwe TKI Bouw & Techniek in op CE-innovatie middels een aparte programmalijn	Maatregelen op het gebied van kennis en innovatie	Nieuwe maatregelen			x
H4.1.0	Tabel 29	We zetten in op het Nationaal Groeifonds om ondersteuning te bieden voor het opbouwen van innovatieve ecosystemen voor alle prioritaire waardeketens van het circulaire economiebeleid	Maatregelen op het gebied van kennis en innovatie	Nieuwe maatregelen			x
H4.1.1	Tabel 29	We verkennen de behoefte aan en mogelijkheden voor ondersteuning van netwerken van kennis- en onderzoeksorganisaties	Maatregelen op het gebied van kennis en innovatie	Nieuwe maatregelen			x
27. Maatregelen op het gebied van het Versnellingshuis Nederland Circulair!							
H4.2.0	Tabel 30	Met het Versnellingshuis Nederland Circulair! ondersteunen we ondernemers met antwoorden op hun vragen over kennis, netwerken, financiering en bij vragen over wet- en regelgeving, en we stimuleren samenwerking van ondernemers in circulaire ketens. Dit doen we onder andere door: - Het opstellen van een Rode Draden Notitie	Maatregelen op het gebied van het Versnellingshuis Nederland Circulair!	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.2.0	Tabel 30	Met het Versnellingshuis Nederland Circulair! ondersteunen we ondernemers met antwoorden op hun vragen over kennis, netwerken, financiering en bij vragen over wet- en regelgeving, en we stimuleren samenwerking van ondernemers in circulaire ketens. Dit doen we onder andere door: - Het organiseren van de week van de Circulaire Economie	Maatregelen op het gebied van het Versnellingshuis Nederland Circulair!	Voortzetting en intensivering van beleid			x

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren Beprijzen Stimuleren		
H4.2.0	Tabel 30	Met het Versnellingshuis Nederland Circulair! ondersteunen we ondernemers met antwoorden op hun vragen over kennis, netwerken, financiering en bij vragen over wet- en regelgeving, en we stimuleren samenwerking van ondernemers in circulaire ketens. Dit doen we onder andere door: - Het ontwikkelen van tools en het bieden van toegankelijke informatie (selfservice)	Maatregelen op het gebied van het Versnellingshuis Nederland Circulair!	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.2.0	Tabel 30	We zoeken nauwere samenwerking met bestaande Versnellingspartners en zorgen voor nauwere aansluiting van de ondersteuning van ketensamenwerking bij de doelen voor productgroepen (zoals opgenomen in hoofdstuk 3)	Maatregelen op het gebied van het Versnellingshuis Nederland Circulair!	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.2.0	Tabel 30	We verkennen op welke wijze het Versnellingshuis Nederland Circulair! tot en met 2030 doorgezet en/of opgeschaald kan worden	Maatregelen op het gebied van het Versnellingshuis Nederland Circulair!	Nieuwe maatregelen			x
H4.2.0	Tabel 30	We ondersteunen de uitvoering van productgroep- en materiaalketens via meerjarige en ambitieuze marktgedragen Moonshots	Maatregelen op het gebied van het Versnellingshuis Nederland Circulair!	Nieuwe maatregelen			x
28. Maatregelen op het gebied van marktprikkels							
H4.3.0	Tabel 31	We zetten op nationaal en Europees niveau in op het uitfasen van prikkels die een negatief effect hebben op het milieu, zgn. milieuschadelijke subsidies.	Maatregelen op het gebied van marktprikkels	Voortzetting en intensivering van beleid		x	
H4.3.0	Tabel 31	We zullen bezien of verdere tariefsverhogingen in de afvalstoffenbelasting in 2027-2029 van recycling een lonender alternatief maken.	Maatregelen op het gebied van marktprikkels	Voortzetting en intensivering van beleid		x	
H4.3.0	Tabel 31	We verhogen het budget voor de MIA\Vamil-regeling.	Maatregelen op het gebied van marktprikkels	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.3.0	Tabel 31	We onderzoeken de mogelijkheid om de CO2-heffing aan te passen, zodat deze ook volumemaatregelen in de afvalverbranding waardeert.	Maatregelen op het gebied van marktprikkels	Voortzetting en intensivering van beleid		x	

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H4.3.0	Tabel 31	We zetten in op het vergroten van de transparantie in de rapportages over de milieuprestaties van bedrijven en overheden.	Maatregelen op het gebied van marktprikkels	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H4.3.0	Tabel 31	We passen de tariefstructuur in de energiebelasting aan conform het coalitieakkoord.	Maatregelen op het gebied van marktprikkels	Voortzetting en intensivering van beleid		x	
29. Maatregelen op het gebied van financierings-instrumenten							
H4.4.0	Tabel 32	We werken met financiële instellingen aan de uitvoering van de roadmap Circulair financieren 2030. Hiermee dragen we bij aan de beleidsagenda voor duurzame financiering.	Maatregelen op het gebied van financierings-instrumenten	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.4.0	Tabel 32	We zetten in op een ambitieuze Europese taxonomie voor duurzame investeringen.	Maatregelen op het gebied van financierings-instrumenten	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.4.0	Tabel 32	We stimuleren transparantie in de beoordeling van duurzaamheid van bedrijven en financiële instellingen.	Maatregelen op het gebied van financierings-instrumenten	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.4.0	Tabel 32	We zetten op nationaal en Europees niveau in op het uitfasen van prikkels die een negatief effect hebben op het milieu, zgn. milieuschadelijke subsidies.	Maatregelen op het gebied van financierings-instrumenten	Voortzetting en intensivering van beleid		x	
H4.4.0	Tabel 32	We maken waar mogelijk het bestaande instrumentarium voor bedrijven geschikt voor circulaire ondernemers en circulaire <i>businesscases</i> .	Maatregelen op het gebied van financierings-instrumenten	Nieuwe maatregelen			x
H4.4.0	Tabel 32	We blijven inzetten op een aantrekkelijke regeling voor groen sparen en beleggen, met de invoering van een nieuwe regeling in 2025.	Maatregelen op het gebied van financierings-instrumenten	Nieuwe maatregelen			x
H4.4.0	Tabel 32	We zetten in op een internationale Routekaart Circulaire Financiering, in eerste instantie gericht op publieke internationale financiële instellingen, gevolgd door private financiële instellingen.	Maatregelen op het gebied van financierings-instrumenten	Nieuwe maatregelen			x

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
30. Maatregelen op het gebied van circulair inkopen							
H4.5.0	Tabel 33	We geven uitvoering aan het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven. Alle departementen ondertekenen het manifest en maken voor het eigen departement een actieplan voor minimaal 2022 - 2025.	Maatregelen op het gebied van circulair inkopen	Voortzetting en intensivering van beleid	x		x
H4.5.0	Tabel 33	We faciliteren het Versnellingsnetwerk Circulair Inkopen. We breiden dit waar mogelijk uit en verbinden regionale initiatieven.	Maatregelen op het gebied van circulair inkopen	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.5.0	Tabel 33	We formuleren ambitieuzere criteria voor circulair inkopen binnen de MVI-criteriatool.	Maatregelen op het gebied van circulair inkopen	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H4.5.0	Tabel 33	Voor relevante productgroepen die in het NPCE zijn opgenomen en die niet in de MVI-criteriatool voorkomen verkennen we hoe ondersteuning kan worden geboden aan het inkoopproces.	Maatregelen op het gebied van circulair inkopen	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H4.5.0	Tabel 33	We werken binnen de MVI-criteriatool toe naar steeds ambitieuzere criteria voor circulair inkopen.	Maatregelen op het gebied van circulair inkopen	Voortzetting en intensivering van beleid	x		
H4.5.0	Tabel 33	We bevorderen betere circulaire inkooptrajecten door (ondersteuning van) buyer groups.	Maatregelen op het gebied van circulair inkopen	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.5.0	Tabel 33	We zetten de inzet voor het Circular and Fair ICT Pact voort.	Maatregelen op het gebied van circulair inkopen	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.5.0	Tabel 33	We pakken nieuwe productgroepen (die aansluiten bij de productgroepen in het NPCE) op bij de ondersteuning van buyer groups.	Maatregelen op het gebied van circulair inkopen	Nieuwe maatregelen			x
H4.5.0	Tabel 33	We verkennen de mogelijke ondersteuning van productgroepen die niet in de criteriatool voorkomen.	Maatregelen op het gebied van circulair inkopen	Nieuwe maatregelen	x		
H4.5.1	Tabel 33	We maken stevigere afspraken voor Rijksinkoop rond circulair inkopen en betrekken de Rijksinkoop bij de uitvoering van het NPCE.	Maatregelen op het gebied van circulair inkopen	Nieuwe maatregelen	x		
H4.5.1	Tabel 33	We stimuleren en normeren circulaire en klimaatneutrale uitvoering van publieke opdrachten in de grond-, weg- en waterbouw.	Maatregelen op het gebied van circulair inkopen	Nieuwe maatregelen	x		x

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
31. Maatregelen op het gebied van gedrag							
H4.6.0	Tabel 36	We geven uitvoering aan de gedragsstrategie Burgers en Circulaire Economie die gericht is op het opschalen van (de inzet op) circulair gedrag. Dit gebeurt door het stimuleren van kennis, vaardigheden en gedrag dat past in een circulaire economie (145).	Maatregelen op het gebied van gedrag	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.6.0	Tabel 36	We informeren burgers via o.a. gedragscampagnes, ook via Milieu Centraal, om burgers meer handelingsperspectieven te geven voor circulair gedrag.	Maatregelen op het gebied van gedrag	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.6.0	Tabel 36	We richten de fysieke, sociale en economische omgeving zo in dat circulair gedrag makkelijk, logisch en eerlijk is.	Maatregelen op het gebied van gedrag	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.6.0	Tabel 36	We gaan meer onderzoek doen per doelgroep en productgroep naar wat het meest kansrijke doelgedrag is en welke drijfveren en belemmeringen er spelen, startend met de productgroep meubels.	Maatregelen op het gebied van gedrag	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.6.0	Tabel 36	We faciliteren de Monitor Duurzaam Leven via Milieu Centraal en het PBL, en passen op basis van de inzichten hieruit de gedragsstrategie aan.	Maatregelen op het gebied van gedrag	Nieuwe maatregelen			x
H4.6.0	Tabel 36	Bij het maken van beleid wordt kennis over gedrag standaard meegenomen	Maatregelen op het gebied van gedrag	Nieuwe maatregelen			x
H4.6.0	Tabel 36	We versterken de circulaire ambachtscentra, zodat burgers deze beter weten te vinden en meer gebruikmaken van de diensten	Maatregelen op het gebied van gedrag	Nieuwe maatregelen			x
H4.6.0	Tabel 36	We voeren een verkenning uit naar de mogelijkheden om burgers aan te zetten tot minder consumeren (volgend uit de gedragsstrategie).	Maatregelen op het gebied van gedrag	Nieuwe maatregelen			x
H4.6.0	Tabel 36	We doen onderzoek naar hoe je circulair gedrag blijvend kan vasthouden en kan verbreden binnen en tussen productgroepen (volgend uit de gedragsstrategie).	Maatregelen op het gebied van gedrag	Nieuwe maatregelen			x

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
32. Maatregelen op het gebied van onderwijs							
H4.7.0	Tabel 37	We zetten de interdepartementale werkgroep Duurzame School met OCW, LNV, EZK, BZK en IenW voort	Maatregelen op het gebied van onderwijs	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.7.0	Tabel 37	We organiseren als activiteit van de werkgroep Duurzame School een follow-up conferentie van de Whole School Approach Conferentie 2022	Maatregelen op het gebied van onderwijs	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.7.0	Tabel 37	We zetten onder andere met het programma circular skills in op verdere versterking van de samenwerking en aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt op regionaal niveau op het gebied van circulariteit.	Maatregelen op het gebied van onderwijs	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.7.0	Tabel 37	We volgen actief de ontwikkelingen en internationale beleidsstrategieën rondom Education for Sustainable Development en vertalen dit naar Nederlandse context.	Maatregelen op het gebied van onderwijs	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.7.0	Tabel 37	We ontwikkelen een strategie voor duurzaamheid en circulariteit in het onderwijs tot 2030.	Maatregelen op het gebied van onderwijs	Nieuwe maatregelen			x
H4.7.0	Tabel 37	We voeren een pilot uit naar de vraagarticulatie circulaire economie in vijf onderwijssectoren om de ondersteuningsbehoefte in kaart te brengen. Deze resultaten zijn een opmaat om uiteindelijk tot een ondersteuningsstructuur op maat te komen.	Maatregelen op het gebied van onderwijs	Nieuwe maatregelen			x
H4.7.0	Tabel 37	We verkennen in samenwerking met de werkgroep Duurzame School of we de kennisrotonde Duurzame School kunnen ontwikkelen.	Maatregelen op het gebied van onderwijs	Nieuwe maatregelen			x
33. Maatregelen op het gebied van arbeidsmarkt							
H4.8.0	Tabel 38	We investeren samen met de relevante partners – zoals het Nationaal Groeifonds – in technische beroepen van praktisch tot wetenschappelijk onderwijsniveau.	Maatregelen op het gebied van arbeidsmarkt	Voortzetting en intensivering van beleid			x
H4.8.0	Tabel 38	We zetten het programma circular skills in vmbo, mbo en hbo (samen met de Goldschmeding Foundation, coöperatie Leren voor Morgen, platform Talent voor Technologie) verder door	Maatregelen op het gebied van arbeidsmarkt	Voortzetting en intensivering van beleid			x

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
H4.8.0	Tabel 38	We zetten vanuit het Actieplan Groene en Digitale banen in op arbeidsbesparende innovaties in productontwerp, digitalisering en robotisering als oplossing voor arbeidskrapte en fysiek zwaar werk	Maatregelen op het gebied van arbeidsmarkt	Nieuwe maatregelen			x
H4.8.0	Tabel 38	We zetten in op het door CBS (laten) ontwikkelen van een skills-overzicht van veelvoorkomende functieprofielen middels het programma Vaardig met Vaardigheden	Maatregelen op het gebied van arbeidsmarkt	Nieuwe maatregelen			x
H4.8.0	Tabel 38	We vergroten bij producenten het bewustzijn van het belang van circulaire kennis, vaardigheden en gedrag dat past in een circulaire economie, bijvoorbeeld door het organiseren van seminars en trainingen	Maatregelen op het gebied van arbeidsmarkt	Nieuwe maatregelen			x
34. Maatregelen op het gebied van monitoring							
H5.2.0	Tabel 39	We verzoeken PBL als rekenmeester van de circulaire economie op te treden. Hiervoor voeren zij regie over het Werkprogramma Monitoring en Sturing Circulaire Economie en publiceren zij tweejaarlijks de Integrale Circulaire Economie Rapportage	Maatregelen op het gebied van monitoring	Ingezet algemeen beleid			
H5.2.0	Tabel 39	We zoeken aansluiting bij en stemmen af met monitors op verschillende overheidsniveaus (regionaal-, internationaal- en domeinniveau)	Maatregelen op het gebied van monitoring	Ingezet algemeen beleid			x
H5.2.0	Tabel 39	We verkennen de reikwijdte en invulling van het Grondstoffeninformatiesysteem (GRIS) met betrokken partijen	Maatregelen op het gebied van monitoring	Ingezet algemeen beleid			
H5.2.0	Tabel 39	We zetten een kennisalliantie op om beleidsontwikkeling te ondersteunen met expertise over data aangaande grondstoffen en milieueffecten.	Maatregelen op het gebied van monitoring	Nieuwe maatregelen			
H5.2.0	Tabel 39	We gaan alle acties en doelen in het NPCE na en werken deze uit zodat deze specifiek, meetbaar en tijdsgebonden zijn	Maatregelen op het gebied van monitoring	Nieuwe maatregelen			
H5.2.0	Tabel 39	We spreken af hoe de monitoringstaken en de uitvoering van de daaraan onderliggende acties verdeeld worden.	Maatregelen op het gebied van monitoring	Nieuwe maatregelen			

Hoofdstuk	Opgenomen in tabel NPCE	Omschrijving	Categorie	Soort	Normeren	Beprijzen	Stimuleren
	<i>Tabel 39</i>	We maken inzichtelijk welke kennis en data nodig zijn om te kunnen monitoren en programmeren dit in de onderzoeksagenda data & digitalisering	Maatregelen op het gebied van monitoring	Nieuwe maatregelen			